

несет важливішу соціально-економічну складову – розробку і впровадження інновацій, передбачає створення і використання на базі університетів різних форм і способів трансферу технологій, а також сприяє залученню результатів інтелектуальної діяльності в практику з метою отримання доходів, створення і розвиток стартапів, малих інноваційних підприємств, створення умов для просування нових рішень на ринок, реалізацію прав на результати інтелектуальної діяльності зацікавленими контрагентами, створення проектних команд або тимчасових робочих груп для реалізації інноваційних проектів, участь в конкурсах і підготовка документів на отримання грантів від провідних державних і приватних фондів (фандрайзинг) і др.

Н.А. Сокол, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)

НАВЧАННЯ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Освітня складова сучасної інноваційної моделі розвитку суспільства та економіки повинна бути сконцентрована на досягненні концепції «Навчання протягом життя», яка вказує на те, що людям як учасникам ринку праці необхідно постійно продовжувати вчитися та оновлювати свої знання, уміння та навички протягом всього життя. І це здійснюється не тільки за допомогою самонавчання чи застосування неформальних методів, але і завдяки отриманню формальної освіти у відповідних навчальних закладах, центрах та інших спеціалізованих структурах.

Безперервна освіта має як теоретико-наукове, так і прикладне вираження. З одного боку, це філософсько-педагогічна концепція, відповідно до якої освіта розглядається як процес, який охоплює все життя людини; з іншого – аспект освітньої практики: як безперервне цілеспрямоване набуття людиною соціокультурного досвіду з використанням всіх ланок освітньої системи; тобто це принцип організації освіти, освітньої політики.

Головне призначення освіти людини впродовж життя полягає в тому, що це можливість компенсації відсутності повної формальної освіти, якою може скористатися людина у будь-якому віці. У доповіді комісії ЮНЕСКО зазначено: «Неперервна освіта визначається не як освітня система, а принцип, згідно з яким утворена вся організація системи освіти і який, відповідно до цього, має полягати в основі

розвитку кожного з її складових». Такий підхід до неперервної освіти пов'язаний з тим, що завдяки принципу неперервності освіта забезпечує людину практичними механізмами для поліпшення якості життя або зміни самої людини відповідно до вимог часу.

Забезпечення конкурентоспроможності учасників на вітчизняном ринку праці можливо, якщо будуть спрямовуватися зусилля на побудову двох систем:

– «навчання, довжиною в життя» – це система, яка б забезпечувала постійний зв'язок між людиною та освітою протягом усього життя;

– «навчання, шириною в життя» – це система, яка передбачає розширення навчання різних сфер життєдіяльності людини, навчання не тільки її професійних навичок, але й інших життєво важливих, необхідних та потрібних компетенцій.

Структурною складовою вітчизняної системи освіти є післядипломна освіта. Суть її визначено Законом України «Про вищу освіту»: «Післядипломна освіта – спеціалізоване вдосконалення освіти та професійної підготовки особи шляхом поглиблення, розширення і оновлення її професійних знань, умінь і навичок або отримання іншої спеціальності на основі здобутого раніше освітньо-кваліфікаційного рівня та практичного досвіду».

Систему післядипломного навчання можна розглядати у розрізі отримання нової кваліфікації, спеціальності або професії на основі раніше отриманої, а також поглиблення раніше отриманих професійних знань.

У такому розумінні система післядипломної освіти є складовою, органічною частиною системи безперервної освіти, яка включає:

– навчання та розвитку фахівців із вищою освітою, що спрямована на приведення їхнього професійного рівня у відповідність до світових стандартів, вимог часу, індивідуально-особистісних та виробничих потреб;

– удосконалення наукового та загальнокультурного потенціалу особистості, яка реалізується у діяльності спеціалізованих державних або приватних навчальних закладів та засобами самоосвіти і керується державними стандартами відповідно до фаху певних рівнів кваліфікації, відповідно до вимог суспільно-економічного та науково-технічного прогресу.

У Національній Доктрині розвитку освіти в Україні окремий розділ присвячений безперервній освіті і навчанню протягом життя. Державна політика стосовно безперервної освіти проводиться з урахуванням світових тенденцій розвитку освіти протягом життя,

соціально–економічних, технологічних та соціокультурних змін. При цьому безперервність освіти реалізується шляхом

- формування потреби та здатності особистості до самоосвіти;
- оптимізації системи передпідготовки працівників і підвищення їх кваліфікації, модернізації системи післядипломної освіти на основі відповідних державних стандартів;
- запровадження та розвитку дистанційної освіти;
- організації навчання відповідно до потреб особистості і ринку праці на базі професійно-технічних та вищих навчальних закладів, установ післядипломної освіти, а також використання інших форм навчання; забезпечення зв'язку між загальною середньою, професійно-технічною, вищою та післядипломною освітою тощо.

Н.Г. Ушакова, канд. екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

Л.С. Чвала, магістрант (*ХДУХТ, Харків*)

КОЛАБОРАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ І БІЗНЕСУ ЯК УМОВА ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЕКОНОМІКИ

Ринок праці сучасної України характеризується професійнокваліфікаційним дисбалансом попиту і пропозиції робочої сили: кваліфікація випускників університетів, кількість фахівців для інноваційних галузей, якість отриманих ними компетентностей не задовольняють потреб роботодавців. Повної репрезентативної статистики, яка окреслила б масштаби цього явища, немає, однак за даними соціологічних опитувань, оцінок урядовців та експертів, частка людей з вищою освітою, які змушені працювати не за спеціальністю, сягає від 80% (максимально) до 40% (мінімально).

В умовах становлення економіки знань та посилення процесів глобалізації інновативність і розвиток конкурентоспроможності вітчизняної економіки можливо підтримувати лише за наявності якісної системи вищої освіти та високої якості інтелектуального капіталу. А застарілі стандарти української вищої освіти явно не встигають за технологічним прогресом та інноваціями в усіх сферах господарського життя. Про неспроможність українських закладів вищої освіти надавати випускникам запитаний сучасною економікою рівень знань і навичок свідчить той факт, що при 79%-й охопленості населення вищою освітою (один з найвищих показників у світі) Україна знаходиться на 85 місці серед 138 країн світу за Індексом глобальної конкурентоспроможності.